

Bijlage 3. Behandeling van de adviezen en opmerkingen bij het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van de ondiepwatermijnenveger M477 Oudenaarde in Antwerpen

Provincie: Antwerpen

Gemeente: Antwerpen, 7de afdeling, sectie G

Objectnummer: 4.01/11002/2505.1

Dossiernummer: 4.001/11002/162.1

Omschrijving:

Ondiepwatermijnenveger M477 Oudenaarde, Droogdokkenweg 4

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel, 22/05/24

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Getekend door: Matthias Diependaele (Sig)
Getekend op: 2024-05-22 14:46:19 +02:00
Reden: lk keur dit document goed

Matthias DIEPENDAELE

1. Adviezen en opmerkingen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming

1.1.1. Beleidsdomein Omgeving

Het advies werd gevraagd op 13 november 2023.

Wonen in Vlaanderen gaf aan dat het beschermingsdossier geen invloed heeft op een sociaal woningbouwproject. Ze brengen dan ook geen advies uit.

Het departement noch de overige agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.1.2. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 13 november 2023.

Het agentschap Wegen en Verkeer gaf op 11 december 2023 aan geen bezwaar of opmerkingen te hebben. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

Het departement noch de overige agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.1.3. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 13 november 2023.

Het departement noch de agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.2. Advies uitgebracht door de betrokken gemeente Antwerpen

Het advies werd gevraagd op 9 november 2023.

Het college van Burgemeester en Schepenen hecht haar goedkeuring en een voorwaardelijk positief advies aan de bescherming op de zitting van 8 december 2023.

Behandeling van het advies:

Het college van Burgemeester en Schepenen is van oordeel dat het dossier een goed uitgewerkte historische nota en beschrijving bevat, waarbij de erfgoedwaarden die aan de basis van de voorgenomen bescherming liggen op overtuigende wijze worden beschreven.

Het college stelt dat de beheersdoelstellingen, die in het ontwerpbesluit zijn opgenomen, het toekomstig behoud van het object garanderen. Dat zijn in de eerste plaats de verplichting tot onderhoud en wanneer nodig restauratie van het schip, een verantwoordelijkheid die de eigenaar, in casus de stichting MPM, dient op te nemen. Daarnaast voorzien de beheersdoelstellingen het behoud van de uitrusting en wordt ook de maatschappelijke dimensie

van de bescherming vermeld, namelijk de publieke ontsluiting van dit uitzonderlijk erfgoedobject. Het college verwijst in haar advies naar de mindere toestand van het schip toen het zich in 2018 nog bevond op de kaai nabij het Steen. Het advies verwijst ook naar de nog aanwezige uitrusting, maar merkt op dat in het ontwerpbesluit voor de bescherming geen cultuurgoederen worden vermeld, alhoewel de beheersdoelstellingen het behoud van de uitrusting voorop stellen. Men vraagt om hier verder onderzoek naar te voeren en om in het besluit een lijst van deze cultuurgoederen op te nemen.

Het college beslist de vraag tot voorlopige bescherming van de ondiepwatervijver M477 Oudenaarde, Droogdokkenweg 4, 2030 Antwerpen, voorwaardelijk gunstig te adviseren, mits de nodige flexibiliteit aan de dag gelegd wordt een eenvoudige procedure te voorzien die het mogelijk moet maken om het schip binnen de droogdokkensite te verplaatsen. zodat de algehele heraanleg of restauratie van de Droogdokkensite niet in het gedrang komt. Daarnaast vraagt het college om aan het beschermingsbesluit ook een lijst van cultuurgoederen toe te voegen te worden die intrinsiek deel uitmaken van de uitrusting van de M477 Oudenaarde en mee de erfgoedwaarde van het object bepalen.

Antwoord:

De stad Antwerpen vraagt terecht om de verdere ontwikkeling van de droogdokkensite niet in de weg te staan. Deze ontwikkeling komt ten goede van de erfgoedwaarde van de site en van de schepen en andere erfgoedobjecten die er zich bevinden. Om die reden wordt aan de beheersdoelstellingen volgende paragraaf toegevoegd:

"3. De Oudenaarde is als collectiestuk op de droogdokkensite terecht gekomen. Deze site is in volle ontwikkeling. Mocht zich ooit de gelegenheid voordoen om het schip te verplaatsen naar een locatie binnen de site van de droogdokken of naar de Antwerpse havenkaaien die bijvoorbeeld betere perspectieven biedt voor de ontsluiting of die het schip beter tot zijn recht doet komen, dan kan dit overwogen worden. De band met de Schelde en de goede zichtbaarheid voor het publiek blijven daarbij belangrijke uitgangspunten."

Voor wat betreft de cultuurgoederen dient aangestipt dat het schip bij de overdracht aan de museumcollectie van het MAS ontdaan werd van militair belangrijke onderdelen, zoals transmissieapparatuur. Decennia later is daaromtrent geen bezwaar meer om dergelijke stukken terug zichtbaar te maken. Daarbij is het niet duidelijk of is het onmogelijk te achterhalen of deze voldoen aan alle voorwaarden om als een cultuurgoed beschouwd te worden: de museale objecten die er zijn kunnen wel gelieerd zijn aan de functie van het monument en ze kunnen ook de erfgoedwaarde versterken, maar het kan niet aangetoond worden dat deze specifieke elementen ontworpen zijn met of voor het monument - of er oorspronkelijk in aanwezig waren. Voor een aantal van die objecten geldt ook dat zij ter beschikking gesteld worden van instellingen of personen maar geen eigendom zijn van de stichting MPM.

Wat de toestellen voor mijnbestrijding betreft moet opgemerkt worden dat deze deel uitmaken van de vaste uitrusting van dergelijke schepen. De wijze van verbondenheid met het schip kunnen niet omschreven worden door aard-of nagelvastheid. Ze zijn echter wel verbonden door houders, kabeltuig, lijnen en andere specifieke onderdelen van het mijnbestrijdingsmateriaal. Bepaalde onderdelen met een geringe erfgoedwaarde werden ook als dusdanig niet in de bescherming opgenomen.

1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 13 november 2023.

De VCOE bracht op 18 januari 2024 een advies uit buiten termijn. Het advies is gunstig wegens laattijdigheid.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.4. Opmerkingen van de zakelijkrechthouder(s)

De opmerkingen werden gevraagd op 9 november 2023.

De zakelijkrechthouder gaf geen opmerkingen over deze bescherming

1.5. Aanvullingen

Bij nazicht werd vastgesteld dat er enkele zaken uit het dossier vervolledigd of verduidelijk konden worden. Deze werden rechtgezet.

Conclusie: de aanvulling(en) hebben invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit. Het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit werden als volgt aangepast:

1.

Motivering

Bij de motivering van de waarden werd de wetenschappelijke waarde scherper gesteld. Bij de technische waarde werd de verwijzing naar het industrieel-archeologisch verhaal geschrapt. Ook in 3.1 van het inhoudelijk dossier werd industrieel-archeologische waarde vervangen door technische waarde.

2.

Art.1: Bij de historische waarde ontbrak een paragraaf over het leven aan boord. Dit werd aangevuld als volgt: "Aan boord van de M477 Oudenaarde dienden vijf officieren en onderofficieren samen met acht dienstplichtigen. Zij verrichtten er hard en risicovol werk en verbleven in de krappe behuizing met een minimum aan comfort. Het schip en zijn apparatuur en de daarmee verweven verhalen getuigen van de militaire inspanningen tijdens de koude oorlog en zijn een herinnering aan de toenmalige dienstplicht."

3.

Art. 2. De erfgoedwaarden van het monument zijn:

1° de historische waarde;

2° de wetenschappelijke waarde;

3° de technische waarde.

De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het monument zijn:

4.

Art. 3. 2° "het treffen van passende maatregelen om de historische, wetenschappelijke en technische waarden van het schip te ontsluiten voor het publiek, met respect voor de authenticiteit en uniciteit van het schip en de draagkracht van de bescherming."

1.6. Conclusie voorafgaand aan de voorlopige bescherming

De uitgebrachte adviezen en de opmerking(en) van de zakelijkrechthouder(s) hebben invloed op het ministerieel besluit. Het ministerieel besluit werd als volgt aangepast:

Ministerieel besluit:

1.

Motivering:

Bij de motivering van de waarden werd de wetenschappelijke waarde scherper gesteld. Bij de technische waarde werd de verwijzing naar het industrieel-archeologisch verhaal geschrapt. Ook in 3.1 van het inhoudelijk dossier werd industrieel-archeologische waarde vervangen door technische waarde.

2.

Art.1: Bij de historische waarde ontbrak een paragraaf over het leven aan boord. Dit werd aangevuld als volgt: "Aan boord van de M477 Oudenaarde dienden vijf officieren en onderofficieren samen met acht dienstplichtigen. Zij verrichtten er hard en risicovol werk en verbleven in de krappe behuizing met een minimum aan comfort. Het schip en zijn apparatuur en de daarmee verweven verhalen getuigen van de militaire inspanningen tijdens de koude oorlog en zijn een herinnering aan de toenmalige dienstplicht."

3.

De aanhef van artikel 2 was weggefallen. Deze werd aangevuld in overeenstemming met Art.1.

Art. 2. De erfgoedwaarden van het monument zijn:

1° de historische waarde;

2° de wetenschappelijke waarde;

3° de technische waarde.

De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het monument zijn:

4.

Art. 3. 2° "het treffen van passende maatregelen om de historische, wetenschappelijke en technische waarden van het schip te ontsluiten voor het publiek, met respect voor de authenticiteit en uniciteit van het schip en de draagkracht van de bescherming."

5. Beheersdoelstelling

De stad Antwerpen vraagt terecht om de verdere ontwikkeling van de droogdokkensite niet in de weg te staan. Deze ontwikkeling komt ten goede van de erfgoedwaarde van de site en van de schepen en andere erfgoedobjecten die er zich bevinden. Om die reden wordt aan de beheersdoelstelling volgende paragraaf toegevoegd:

"3. De Oudenaarde is als collectiestuk op de droogdokkensite terechtgekomen. Deze site is in volle ontwikkeling. Mocht zich ooit de gelegenheid voordoen om het schip te verplaatsen naar een locatie binnen de site van de droogdokken of naar de Antwerpse havenkaaien die bijvoorbeeld betere perspectieven biedt voor de ontsluiting of die het schip beter tot zijn recht doet komen, dan kan dit overwogen worden. De band met de Schelde en de goede zichtbaarheid voor het publiek blijven daarbij belangrijke uitgangspunten."